

OBSAH

1 Úvod	11
2 Technické normy v teorii konstrukcí	13
2.1 Obecně k normám	13
2.2 Eurokódy	13
3 Geometrické a statické charakteristiky průřezů	15
3.1 Pojem průřezu	15
3.2 Soustavy souřadnic bodů průřezu	18
3.2.1 Soustava kartézských souřadnic ($O; z, y$)	18
3.2.2 Soustava polárních souřadnic ($B; a, \varphi$)	19
3.2.3 Soustava výsečových souřadnic ($B, M_0; \omega$)	19
3.2.3.1 Poznámky k odečítání výsečových souřadnic	20
3.3 Hlavní body a hlavní osy roviny průřezu. Definice	22
3.3.1 Těžiště G	22
3.3.2 Hlavní osy setrvačnosti y, z	22
3.3.3 Střed smyku S	23
3.3.4 Hlavní nulový bod M_0	23
3.4 Statické veličiny kompaktních průřezů	24
3.4.1 Plocha A	24
3.4.2 Statické momenty S_y, S_z	24
3.4.3 Deviační moment D_{yz}	26
3.4.4 Momenty setrvačnosti I_y, I_z	26
3.4.5 Poloměry setrvačnosti i_y, i_z	32
3.4.6 Průřezové moduly W_y, W_z	32
3.4.6.1 Pružné průřezové moduly $W_{el,y}, W_{el,z}$	32
3.4.6.2 Plastické průřezové moduly $W_{pl,y}, W_{pl,z}$	33
3.4.6.3 Pružnoplastický průřezový modul $W_{ep,y}$	38
3.4.7 Smykové plochy A_{vz}, A_{vy}	39
3.4.8 Polární moment setrvačnosti I_p	44
3.4.9 Polární poloměr setrvačnosti i_p	45
3.4.10 Moment tuhosti v prostém kroucení I_t	45
3.4.11 Průřezový modul v prostém kroucení W_t	48
3.4.12 Výsečový statický moment S_ω	52
3.4.13 Výsečové deviační momenty $D_{\alpha y}, D_{\alpha z}$	52
3.4.14 Výsečový moment setrvačnosti I_w	53
3.4.15 Součinitel nesymetrie z_j	56
3.5 Hlavní body a hlavní osy roviny průřezu. Určení polohy	57
3.5.1 Těžiště G	58
3.5.2 Hlavní osy setrvačnosti y, z	59
3.5.3 Střed smyku S	61
3.5.4 Hlavní nulový bod M_0	62
3.6 Statické veličiny štíhlých průřezů	63
3.6.1 Účinná plocha A_{eff}	64
3.6.2 Posunutí těžišťových os $e_{N,y}, e_{N,z}$	65

3.6.3	Účinné momenty setrvačnosti $I_{eff,y}$, $I_{eff,z}$	66
3.6.4	Účinné průlezové moduly $W_{eff,y}$, $W_{eff,z}$	68
4	Hutní výrobky a spojovací prostředky	69
4.1	Hutní výrobky	69
4.1.1	Přehled typů vývalků	69
4.1.1.1	Tyče jednoduchého průzezu	69
4.1.1.2	Široká ocel a plechy	69
4.1.1.3	Tyče tvarového průzezu	70
4.1.1.4	Trubky	72
4.1.2	Tabulky hodnot průlezových veličin vývalků, úpalků a svařenců	73
	Tab. 4.1 – Kruhové tyče podle ČSN EN 10060	74
	Tab. 4.2 – Čtvercové tyče podle ČSN EN 10059	76
	Tab. 4.3 – Ploché tyče podle ČSN EN 10058	78
	Tab. 4.4 – Široká ocel podle ČSN 42 5524	84
	Tab. 4.5 – Plechy tlusté podle ČSN 42 5310	96
	Tab. 4.6 – Rovnoramenné úhelníky podle ČSN 42 5541	98
	Tab. 4.7 – Rovnoramenné úhelníky podle ČSN EN 10056-1	104
	Tab. 4.8 – Nerovnoramenné úhelníky podle ČSN 42 5545	108
	Tab. 4.9 – Nerovnoramenné úhelníky podle ČSN EN 10056-1	114
	Tab. 4.10 – Tyče průzezu T podle ČSN 42 5580	124
	Tab. 4.11 – Tyče průzezu T podle ČSN EN 10055	126
	Tab. 4.12 – Tyče průzezu I podle ČSN 42 5550	128
	Tab. 4.13 – Tyče průzezu IPE podle ČSN 42 5553	130
	Tab. 4.14 – Tyče průzezu HE A podle DIN 1025-3	132
	Tab. 4.15 – Tyče průzezu HE B podle DIN 1025-2	134
	Tab. 4.16 – Tyče průzezu HE M podle DIN 1025-4	136
	Tab. 4.17 – Tyče průzezu U podle ČSN 42 5570	138
	Tab. 4.18 – Tyče průzezu UPE podle ČSN 42 5572	140
	Tab. 4.19 – Tyče průzezu UPE podle DIN 1026-2	142
	Tab. 4.20 – Trubky kruhového průzezu podle ČSN 42 5715	144
	Tab. 4.21 – Trubky kruhového průzezu podle ČSN EN 10210-2	164
	Tab. 4.22 – Trubky čtvercového průzezu podle ČSN 42 5720	174
	Tab. 4.23 – Trubky čtvercového průzezu podle ČSN EN 10210-2	178
	Tab. 4.24 – Trubky obdélníkového průzezu podle ČSN 42 5720	186
	Tab. 4.25 – Trubky obdélníkového průzezu podle ČSN EN 10210-2	190
	Tab. 4.26 – Úpalky tyčí I	200
	Tab. 4.27 – Úpalky tyčí IPE	202
	Tab. 4.28 – Úpalky tyčí HE A	204
	Tab. 4.29 – Úpalky tyčí HE B	206
	Tab. 4.30 – Úpalky tyčí HE M	208
	Tab. 4.31 – Svařované dvojose symetrické průzezy I	210
4.1.3	Označování hutních výrobků	244
4.2	Šrouby, matice a podložky	246
4.2.1	Závity	246
4.2.2	Přehled šroubů, matic a podložek	247
4.2.3	Sestavy spojovacích prostředků	272
4.2.4	Geometrické charakteristiky šroubových sestav	273
4.2.5	Označování spojovacích prostředků v šroubových spojích	274

4.3	Svařování	277
4.3.1	Druhy svarů	277
4.3.1.1	Rozdělení podle polohy svarových ploch.....	277
4.3.1.2	Rozdělení podle tvaru povrchu.....	279
4.3.1.3	Rozdělení podle spojitosti.....	279
4.3.2	Příprava svarových ploch	280
4.3.3	Označování svarů na výkresech.....	287
5	Principy navrhování z hlediska spolehlivosti	295
6	Zatížení	299
6.1	Všeobecně	299
6.2	Vztahy mezi zatíženími	300
6.3	Klasifikace zatížení	300
6.4	Kombinace zatížení	300
6.4.1	Kombinace zatížení pro mezní stavy únosnosti (kromě únavy)	301
6.4.2	Kombinace zatížení pro mezní stavy použitelnosti	303
6.5	Účinky zatížení	304
7	Materiály	305
7.1	Druhy materiálů	305
7.1.1	Základní materiály	305
7.1.1.1	Požadované vlastnosti.....	305
7.1.1.2	Doporučené základní materiály	307
7.1.1.3	Označování ocelí	308
7.1.1.4	Volba jakostního stupně oceli.....	308
7.1.2	Výchozí materiály pro šrouby	310
7.1.3	Přídavné materiály pro svařování	311
7.2	Výpočtové charakteristiky materiálů	312
7.2.1	Fyzikální veličiny oceli.....	312
7.2.2	Pevnostní veličiny základních materiálů	312
7.2.3	Pevnostní veličiny materiálů pro šrouby	314
7.2.4	Pevnostní veličiny svarových kovů	314
7.2.5	Dílčí součinitele spolehlivosti materiálu	314
8	Základní případy namáhání	317
8.1	Všeobecně	317
8.1.1	K posuzování průřezů	317
8.1.1.1	Klasifikace průřezů	317
8.1.1.2	Vlastnosti průřezu, otázka oslabení průřezu	318
8.1.1.3	Konzervativní metoda posouzení	319
8.1.2	K výpočtu vnitřních sil	324
8.2	Tažené a tlačené pruty	325
8.2.1	Pružný stav napětí	326
8.2.2	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	327

8.3	Ohýbané pruty	328
8.3.1	Pružný stav napětí.....	330
8.3.2	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	332
8.4	Kroucené pruty	338
8.4.1	Prosté kroucení	340
8.4.1.1	Pružný stav napětí.....	340
8.4.1.2	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	342
8.4.2	Složené kroucení.....	342
8.4.2.1	Pružný stav napětí.....	343
8.4.2.2	Přibližná metoda výpočtu vnitřních sil.....	346
8.4.2.3	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	347
8.5	Složené namáhání prutů.....	348
8.5.1	Pružný stav napětí.....	350
8.5.2	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	350
8.6	Příčně zatížené stojiny	356
8.6.1	Pružný stav napětí.....	356
8.6.2	Pružnostní a plasticitní metoda posouzení.....	357
8.7	Oslabené oblasti šroubových spojů	360
8.7.1	Pruty s třecími spoji	360
8.7.2	Úhelníky připojené jednou přírubou.....	360
8.7.3	Vytržení skupiny šroubů.....	362
8.8	Soustředěný tlak a tření v ložiskách	363
8.8.1	Soustředěný tlak.....	363
8.8.1.1	Pružný stav napětí.....	363
8.8.1.2	Plasticitní metoda posouzení	364
8.8.2	Tření.....	365
9	Únosnost stěn při boulení	367
9.1	Všeobecně.....	367
9.2	Namáhání tlakem a ohybem	369
9.2.1	Kritické napětí, poměrná štíhlosť a součinitel boulení.....	369
9.2.2	Únosnost a posouzení	373
9.2.3	Případy nevyžadující posouzení na boulení	376
9.3	Namáhání smykem	377
9.3.1	Kritické napětí, poměrná štíhlosť a součinitel boulení.....	377
9.3.2	Únosnost a posouzení	378
9.3.3	Případy nevyžadující posouzení na boulení	381
9.4	Namáhání příčným zatížením mimo výztuhu	381
9.4.1	Kritická síla, poměrná štíhlosť a součinitel boulení.....	382
9.4.2	Únosnost a posouzení	384
9.4.3	Případy nevyžadující posouzení na boulení	384
9.5	Složené namáhání	385
9.6	Příčné výztuhy stojin	387
9.6.1	Nezbytnost příčného vyztužení.....	387
9.6.2	Účinný průřez výztuh	387
9.6.3	Posouzení na tuhost	389
9.6.4	Posouzení na pevnost.....	391
9.6.4.1	Vzpěr.....	391
9.6.4.2	Prostá pevnost.....	393

9.7 Podepření tlačené pásnice stojinou	393
10 Vzpěrná únosnost celistvých prutů	395
10.1 Všeobecně.....	395
10.2 Vzpěrný tlak	395
10.2.1 Pruty s konstantním průrezem a konstantní osovou silou	395
10.2.1.1 Výpočet podle teorie 2. rádu	395
10.2.1.2 Výpočet podle teorie 1. rádu	399
10.2.2 Obecnější případy vzpěrného tlaku	407
10.2.2.1 Pruty proměnného průřezu	407
10.2.2.2 Pruty s proměnnou osovou silou	409
10.2.3 Mezní štíhlosti prutů.....	410
10.2.4 Případy nevyžadující posouzení na vzpěr	410
10.3 Klopení nosníků.....	410
10.3.1 Volné klopení nosníků s tuhým příčným řezem.....	410
10.3.1.1 Kritický moment podle eurokódu.....	416
10.3.1.2 Kritický moment a štíhlost podle původní české normy	424
10.3.2 Obecnější případy klopení.....	430
10.3.2.1 Nosníky s netuhým příčným řezem	430
10.3.2.2 Vázané klopení	431
10.3.3 Případy nevyžadující posouzení na klopení	432
10.4 Vzpěr při složeném namáhání	432
10.4.1 Pruty tažené a ohýbané.....	433
10.4.2 Pruty tlačené a ohýbané.....	433
10.4.2.1 Výpočet ve smyslu eurokódu	433
10.4.2.2 Výpočet ve smyslu původní české normy	437
11 Vzpěrná únosnost členěných prutů	441
11.1 Všeobecně.....	441
11.2 Vzpěr při dostředním tlaku	441
11.2.1 Členěné pruty se dvěma rovnoběžnými dílcími pruty.....	441
11.2.1.1 Ohybová tuhost.....	446
11.2.1.2 Smyková tuhost	448
11.2.1.3 Výpočet ohybem namáhaného pole.....	449
11.2.1.4 Výpočet smykem namáhaného pole.....	451
11.2.2 Zvláštní případy členěných prutů	454
11.2.2.1 Čtyřboké členěné pruty.....	454
11.2.2.2 Trojboké členěné pruty	454
11.2.2.3 Křížové členěné pruty.....	454
11.2.3 Mezní štíhlosti prutů.....	456
11.3 Vzpěr při složeném namáhání	457
11.3.1 Vybočení kolmo k nehmotné ose	457
11.3.2 Vybočení kolmo k hmotné ose	459
12 Svoje	461
12.1 Šroubové spoje	461
12.1.1 Druhy šroubových spojů.....	461

12.1.2	Únosnosti a posouzení	463
12.1.3	Rozdělení sil ve spoji.....	476
12.1.3.1	Dostředná síla působící v rovině spoje	476
12.1.3.2	Moment působící v rovině spoje	481
12.1.3.3	Dostředná tahová síla působící kolmo k rovině spoje	482
12.1.3.4	Moment působící kolmo k rovině spoje	482
12.1.3.5	Páčení šroubů.....	484
12.1.3.6	Skupina šroubů zatížená obecně působící silou	485
12.1.4	Pokyny pro konstruování a poznámky k provádění	486
12.1.4.1	Obecné pokyny	486
12.1.4.2	Sestavy spojovacích prostředků	487
12.1.4.3	Díry pro šrouby.....	488
12.1.4.4	Geometrie spojů.....	489
12.1.4.5	Rozteče a vzdálenosti šroubů od konců a okrajů.....	489
12.1.4.6	Jednostřížné přeplátované spoje s jedním šroubem.....	489
12.1.4.7	Dlouhé spoje	492
12.1.4.8	Spoje s vložkami.....	492
12.1.4.9	Styky s příložkami	493
12.1.4.10	Přípojně úhelníky.....	493
12.2	Čepové spoje	494
12.2.1	Pojem a funkce čepových spojů	494
12.2.2	Návrh čepových desek.....	494
12.2.3	Návrh čepů.....	496
12.3	Svarové spoje.....	498
12.3.1	Druhy svarů a svarových spojů	498
12.3.2	Únosnosti a posouzení	501
12.3.2.1	Účinný průřez svarů	501
12.3.2.2	Metody posouzení svarů.....	505
12.3.3	Rozdělení sil ve spoji.....	508
12.3.3.1	Namáhání skupiny svarů	508
12.3.3.2	Namáhání jednotlivého svaru	512
12.3.3.3	Spoje bočními koutovými svary	512
12.3.3.4	Přípoje plechu k nevyztuženým pásnicím	513
12.3.3.5	Místní excentricita u jednostranných koutových a jednostranných částečně provárených tupých svarů.....	514
12.3.4	Jednoduché spoje.....	515
12.3.4.1	Styk profilu tupými svary	515
12.3.4.2	Přeplátovaný spoj namáhaný dostřednou silou v rovině spoje.....	516
12.3.4.3	Přípoj ohýbaného I profilu.....	517
12.3.4.4	Přípoj taženého (nebo tlačeného) úhelníku	518
12.3.4.5	Přeplátovaný spoj namáhaný momentem v rovině spoje	522
12.3.4.6	Krční svary plnostěnného nosníku	525
12.3.5	Pokyny pro konstruování a poznámky k provádění	527
12.3.5.1	Obecné pokyny	527
12.3.5.2	Svary.....	527
12.3.5.3	Uspořádání spojů	529
12.3.5.4	Dlouhé spoje	529
12.3.5.5	Svarová pnutí a deformace	530

12.3.5.6 Montážní styky svařovaných nosníků	530
12.3.5.7 Lamelární praskavost.....	531
12.4 Hybridní spoje	534
12.5 Kontaktní spoje.....	534
13 Kotvení do základů	535
13.1 Druhy kotvení	535
13.2 Materiály základů	536
13.3 Únosnosti a posouzení	537
13.3.1 Přenos tahu kotevními šrouby	537
13.3.1.1 Přetržení šroubu.....	537
13.3.1.2 Uvolnění šroubu	537
13.3.1.3 Vytržení kužele betonu ze základu.....	538
13.3.1.4 Posouzení.....	540
13.3.2 Konstrukční uspořádání zabetonovaných a lepených šroubů.....	540
13.3.2.1 Šrouby opatřené hákem	540
13.3.2.2 Šrouby s kotevní hlavou	540
13.3.2.3 Šrouby lepené ve vrtaných kanálech	540
13.3.3 Přenos tahu závlačí nebo roštem	544
13.3.3.1 Únosnost závlače pro jeden kotevní šroub	544
13.3.3.2 Únosnost roštu pro jeden kotevní šroub	545
13.3.3.3 Únosnost závlače pro více kotevních šroubů	547
13.3.3.4 Únosnost roštu pro více kotevních šroubů	548
13.3.3.5 Únosnost závlače nebo roštu společného dvěma kotevním kanálům	549
13.3.3.6 Posouzení.....	549
13.3.4 Konstrukční uspořádání závlačí a roštů.....	550
13.3.4.1 Závlače	550
13.3.4.2 Rošty.....	551
13.3.5 Přenos tlaku patním plechem.....	553
13.3.5.1 Drcení betonu pod patním plechem.....	553
13.3.5.2 Ohybové porušení patního plechu	554
13.3.5.3 Posouzení.....	555
13.3.6 Přenos smyku třením	555
13.4 Rozdělení sil v patní spáře.....	556
13.5 Pokyny pro konstruování a poznámky k provádění	559
13.5.1 Obecné pokyny	559
13.5.2 Kotevní šrouby	559
13.5.3 Úchylky osazení šroubů, rozteče šroubů, díry pro šrouby	559
13.5.4 Montážní podložky, podlití	560
13.5.5 Kotevní kanály, zalití.....	561
13.5.6 Kotevní přičníky	562
14 Přetvoření konstrukcí	563
14.1 Všeobecně.....	563
14.2 Mezní hodnoty přetvoření	563

15 Příklady výpočtu	567
15.1 Spoje	567
Příklad 1 – Šroubový styk taženého prutu.....	567
Příklad 2 – Šroubový spoj namáhaný silou a momentem v rovině spoje.....	569
Příklad 3 – Šroubový přípoj konzoly.....	573
Příklad 4 – Třecí přípoj taženého prutu.....	575
Příklad 5 – Třecí přípoj konzoly.....	577
Příklad 6 – Třecí styk ohýbaného nosníku	581
Příklad 7 – Svarový styk taženého prutu.....	584
Příklad 8 – Svarový přípoj taženého prutu	585
Příklad 9 – Svarový přípoj úhelníku ke styčníkovému plechu	587
Příklad 10 – Svarový přípoj konzoly.....	589
15.2 Základní případy namáhání	591
Příklad 11 – Průřezové charakteristiky.....	591
Příklad 12 – Rovinný ohyb.....	598
Příklad 13 – Šikmý ohyb s kroucením	601
15.3 Vzpěr prutů a klopení nosníků	607
Příklad 14 – Vzpěr celistvého prutu s uzavřeným průřezem.....	607
Příklad 15 – Vzpěr celistvého prutu s otevřeným dvojose symetrickým průřezem	609
Příklad 16 – Vzpěr celistvého prutu s otevřeným jednoose symetrickým průřezem	612
Příklad 17 – Vzpěr celistvého prutu s otevřeným nesymetrickým průřezem.....	615
Příklad 18 – Vzpěr členěného prutu s příhradovým spojením	618
Příklad 19 – Vzpěr členěného prutu s rámovým spojením.....	626
Příklad 20 – Klopení nosníku s dvojose symetrickým průřezem	634
Příklad 21 – Klopení nosníku s průřezem 1. kategorie	637
16 Přílohy	641
A Silové a přetvárné veličiny nosníků.....	641
A.1 Konzola, prostý a vetknutý nosník	641
A.2 Spojité nosníky	651
B Vzpěrné délky prutů	664
B.1 Příhradové nosníky	664
B.1.1 Pruty pásu	664
B.1.2 Výplňové pruty	664
B.1.3 Pruty s proměnnou osovou silou.....	665
B.1.4 Zatížení podružné svislíce	666
B.2 Zkrácené pruty	666
B.3 Rámy	667
B.4 Sloupy hal odstupňovaného průřezu.....	672
B.5 Sloupy rámů patrových budov	678
C Součinitele vzdělosti a klopení.....	683
Literatura	693